

Erőszakmentes ellenállás

CIVIL ÉRDEK-ÉRVÉNYESÍTÉSI TECHNIKÁK

Néhány szó a prezentációról

- Ma már az erőszakmentes ellenállásnak hatalmas irodalma, adatbázisa és követő-tábora van világszerte.
- Ez csak egy rövid bevezető anyag, a főbb non-violent elvek ismertetése.
- Az anyag gerincét az Albert Einstein Institution és Gene Sharp „Diktatúrából a demokráciába” című munkája képezi.
- Az itt leírt elvek és technikák nem csak országos, hanem lokális (megyei, városi, települési) viszonylatban is érvényesek.

A szabadság helyzete a Földön

- A szabad és félszabad országok száma folyamatosan növekszik.

- Wikipedia:

[Országok listája a demokrácia és szabadság indexek alapján](https://hu.wikipedia.org/wiki/Orsz%C3%A1gok_list%C3%A1ja_a_demokrac%C3%BA9s_szabads%C3%A1g_indexek_alapj%C3%A1n)

https://hu.wikipedia.org/wiki/Orsz%C3%A1gok_list%C3%A1ja_a_demokrac%C3%BA9s_szabads%C3%A1g_indexek_alapj%C3%A1n

A pozitív változás esélyei

- A diktátort általában választásokon nem lehet legyőzni, mert maga diktálja a szabályokat és a körülményeket.
- A puccs nem megoldás, mert a kormány változik, de a rendszer marad, és a diktátor által kiépített struktúrában sokszor még kegyetlenebb elnyomás jön.
- A külföld hozzáállása:
 - Nem segítenek általában, saját érdekből
 - Csak akkor segítenek, amikor a nép már meggyengítette az önkényt és láthatóan átvette vagy át fogja venni a hatalmat.

Erőszakmentes ellenállás

- A tapasztalatok azt mutatják, hogy a fasizmus, az elnyomás, a diktatúra ellen létezik hatékony fegyver: az erőszakmentes ellenállás.
- Sikeresen működött mindez a következő országokban: Nepal, Zambia, Dél- Korea, Chile, Argentina, Haiti, Brazília, Uruguay, Malawi, Thaiföld, Bulgária, Magyarország, Nigéria.
- Részletes példák, esetleírások találhatóak külföldi adatbázisokban

Mi kell a egy diktatúra megdöntéséhez?

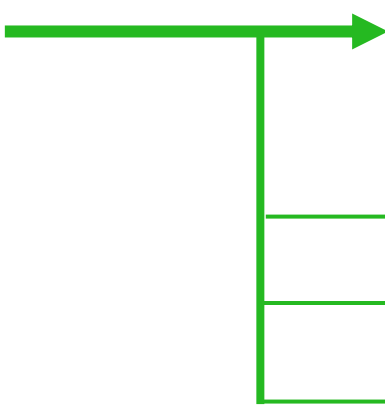
- Egy ellenálló erő létrehozása
- A vezető, tervező, stratégiai élcsapat létrehozása
- A népi ellenállás
 - Elszántságának
 - Önbizalmának
 - Ellenállási, módszertani tudásának

megerősítése, megszilárdítása
- A résztvevő csoportok, szervezetek megerősítése
- Erőszakmentes kampányok, akciók

Mi kell a győzelemhez?

- Akkor szűnik meg az elnyomás, ha a nép képes saját magát felszabadítani a diktatúra alól! Ezt a képességet kell kialakítani.
- Minimálisan szükséges elemek:
 - Erős elhivatottság
 - Jó stratégia
 - Jól kivitelezett akciók
 - Bátorság
 - Erő

Az erőszakmentes stratégia fő folyamatai

-
- Projekt főfolyamat (tervezés, irányítás, ellenőrzés)
 - Az társadalom erősítése
 - Az elnyomók gyengítése
 - A puccsok megelőzése és megakadályozása (Puccsok esetén a rendszer nem változik, csak a szereplők cserélődnek).

Tárgyalás a diktátorral

A tárgyalás a diktátorral sohasem
visz eredményre!

A diktatúra oka

A diktatúra oka: a felvilágosultság hiánya!
Ha a nép felvilágosodik, és nem támogatja
(nem szolgálja ki)
a diktátort, akkor
a diktatúra összeomlik!

Hol van az erő? A népben!

Az elnyomás erőforrásai

Az elnyomó politikai erő forrásai:

- Autoritás: a nép úgy tudja, hogy morálisan joga és kötelessége az elnyomónak engedelmessé válni
- Emberi erőforrás: az együttműködő emberek és csoportok száma, mennyisége
- Elméleti és gyakorlati uralkodási ismeretek
- Pszichológiai és ideológiai tényezők
- Tárgyi erőforrások: gazdasági, pénzügyi, kommunikációs, közlekedési, szállítási, termelési erőforrások
- Szankció, büntetés, megfélemlítés, hazugság

Az államtól független szervezetek

- Ha ilyenek léteznek (klubok, egyházak, települési szervezetek, oktatási intézmények, művészeti csoportok, emberi jogi szervezetek stb.), akkor ezek támaszai lehetne egy ellenállásnak.
- Ha ezeket az állam uralja, akkor létre kell hozni ilyen független szervezeteket.

Az elnyomó állam sérülékeny pontjai I.

1. Korlátozni lehet az együttműködő csoportok, szervezetek, a támasz működését
2. A rendszer az elvei, szabályai, szokásai miatt nem elég rugalmas, nem tud alkalmazkodni
3. A rutinszerű működés
4. Fontos emberek és eszközök nem helyettesíthetők
5. A beosztottak félnek sokszor igaz információt adni felfelé, ezért ott hamis adatokra alapozva döntenek
6. Az ideológiák és szimbólumok eróziója
7. Az erős ideológia elvonja a figyelmet a napi tényekről
8. A bürokrácia hatékonyságának és kompetenciájának romlása, vagy a túlzott ellenőrzések és szabályozások megzavarhatják a rendszert
9. Személyek, csoportok versengése a hatalmon belül lerombolhatják a rendszert
10. Az értelmiségiek és a diákok válaszul nyugtalanná válhatnak

Az elnyomó állam sérülékeny pontjai II.

11. A nagyközönség idővel apatikussá, szkeptikussá válhat a rossz, sőt ellenséges a rendszerrel szemben.
12. Regionális, osztálybeli, kulturális vagy nemzeti különbségek alakulhatnak ki
13. A diktatúra hatalmi hierarchiája mindig instabil bizonyos mértékig. Az egyének nemcsak ugyanazon a poszton maradnak, de más rangra emelkednek és süllyednek, vagy teljesen eltávolítják és lecserélik őket.
14. A rendőrség vagy a katonai erők részlegei felléphetnek annak érdekében, hogy saját céljaikat elérjék még a diktátorok akarata ellenére is.
15. Ha a diktatúra új, idő kell ahhoz, hogy jól megalapozottá váljon.
16. Mivel kevesen hoznak sok döntést a diktatúrában, ezért nagy a hibázás valószínűsége.
17. Ha a rezsim igyekszik elkerülni ezeket a veszélyeket és decentralizál, elvesztheti a felügyeletet és irányítást, ezért alaposan meggyengülhet.
18. Sokszor a beosztottak nem hajtják végre a főnök utasításait.

A politikai ellenállás pozitív jellemzői

A politikai ellenállás nyeresi esélyeit növeli, hogy

- A harc eszközeit nem a diktátor választja.
- A rezsim nehezen tud harcolni ez ellen.
- Súlyosbíthatja a diktatúra gyengeségeit, és meg tudja szakítani energiaforrásait.
- Működés közben széles körben elterjedhet, de koncentrálnak egy konkrét célkitűzésre is.
- A diktátorok döntési és cselekvési hibáihoz vezet.
- Hatékonyan tudja hasznosítani a lakosság egészét és a társadalom egyes csoportjait.
- Hatékonyan használja fel a társadalom erőforrásait.

Az erőszakmentes ellenállás módszerei

- Ezek a módszerek (kb. 300 módszer) három nagy kategóriába sorolhatók:
 - tiltakozás és meggyőzés,
 - együttműködés megtagadása
 - beavatkozás.
- Az **erőszakmentes tiltakozás** és meggyőzés nagyrészt szimbolikus demonstráció, beleértve a felvonulásokat, tüntetéseket, virrasztásokat .
- Az **együttműködés megtagadása** három alkategóriára osztható:
 - a) a társadalmi együttműködés megtagadása,
 - b) a gazdasági együttműködés megtagadása, beleértve a bojkottokat és sztrájkokat (23 módszer), és
 - c) politikai együttműködés megtagadása.
- **Erőszakmentes beavatkozás** pszichológiai, fizikai, társadalmi, gazdasági vagy politikai eszközökkel, mint például a gyors, erőszakmentes megszállás, és párhuzamos kormányzat.

Hogyan kell a módszereket használni

Ezen módszerek jelentős részének használata –

- óvatosan választva,
- kitartóan és
- nagy léptékben alkalmazva, egy
- bölcs stratégia keretében,
- képzett civilek által irányítva

valószínűleg súlyos problémákat fog okozni bármely illegitim elnyomó szervezet számára. Ez minden diktatúrára vonatkozik. Vonatkozik helyi, lokális viszonylatok esetén is.

Az eredmény négy típusa

Sikeres erőszakmentes ellenállás esetén általában a következő jelenségek valamelyike játszódik le:

1. **Konverzió:** az elnyomó elfogadja a követelést.
2. **Alkalmazkodás:** Az elnyomó enyhít, kompromisszumot köt.
3. **Erőszakmentes kényszer:** A hatalom kiszolgálói kezdik megtagadni az elnyomó parancsait, meggyengül a hatalom.
4. **Szétesés:** A hatalom szétesik, felbomlik.

Az ellenállás demokratizáló hatásai

Az ellenállás demokratizáló hatásai

- Növeli a nép önbizalmát.
- Erőszakmentes eszközt ad az elnyomás ellen.
- Eszköz a demokratikus szabadságjogok gyakorlására (sajtó-, szólás-, gyülekezési-).
- Szervezi a társadalmat, független új csoportok, intézmények jönnek létre.
- Eszköz a katonai, rendőri elnyomás ellen.
- Energiát von el az elnyomó hatalomtól.

Stratégiai tervezés

Az ellenállás stratégiai tervezése

- Tartós rendszerváltás legyen, ne csak elnyomó-váltás.
- Ne csak kövesse, lereagálja az elnyomó intézkedéseit.
- Erősítse az elnyomottakat.
- Gyengítse az elnyomót.
- Meggátolja a véletlen, káros puccsokat.
- Ragaszkodjon elvekhez.
- Ütemezze a tevékenységeket. Nem lehet mindent egyszerre csinálni, kevés az erőforrás.

A tervezés szintjei

A tervezés szintjei

- Átfogó stratégia (a végső cél elérése)
- Fázis-stratégiák
- Taktikák
- Módszerek a taktika megvalósításához

Modern projekt-tervezési módszerek

- BPM (Business process Management)
- BPR (Business Process Re-engineering)

Erőszakmentes módszerek jegyzéke I.

Az erőszakmentes tiltakozás és meggyőzés módszerei (csak a típusok felsorolása), mindegyikhez több tucat módszer tartozik.

- **Formális nyilatkozatok**
- **Kommunikáció szélesebb közönséggel**
- **Csoportos megmozdulások**
- **Szimbolikus nyilvános tettek**
- **Az egyénekre nehezedő nyomás**
- **Dráma és zene**
- **Felvonulások**
- **A halottak tisztelete**
- **Visszavonás és lemondás**

Erőszakmentes módszerek jegyzéke II.

- Személyek kiközösítése
- Társadalmi rendezvényekkel, szokásokkal és intézményekkel való együttműködés elutasítása
- Kivonulás a szociális rendszerből
- A fogyasztók intézkedései
- A munkások és a termelők fellépése
- Közvetítők akciója
- A tulajdonosok és a menedzsment intézkedései
- A pénzügyi források birtokosainak fellépése
- A kormányok intézkedései
- Sztrájkok (7 kategória)

Erőszakmentes módszerek jegyzéke III.

- **A tekintély elutasítása**
- **A polgárok együttműködésének hiánya a kormánnyal**
- **A polgárok alternatívái az engedelmességre**
- **Kormányzati alkalmazottak intézkedései**
- **Hazai kormányzati intézkedés**
- **Nemzetközi kormányzati akció**
- **Pszichológiai beavatkozás**
- **Fizikai beavatkozás**
- **Társadalmi beavatkozás**
- **Politikai beavatkozás**

A következő lépés?

A következő (előkészítés alatt álló) prezentáció az erőszakmentes módszerek részletes és példákkal illusztrált bemutatója lesz.

Mivel több száz módszer létezik, és egyetlen, „emészthető” diasorozatban ezt lehetetlen bemutatni, ezért egy többrészes ppt-sorozat előkészítése folyik.

Sas Tibor

2022. június